

Metabolické ochorenia – čoraz väčšia výzva pre výskum i klinickú prax

Vážené kolegyně a kolegovia, milí priatelia, v roku 1993, keď som začala pracovať na diabetologickej ambulancii, bolo na Slovensku dispenzarizovaných 207 039 diabetikov. Dnes, takmer o dvadsať rokov neskôr, máme v dispenzárnej starostlivosti 340 625 diabetikov, pričom ďalších približne 100 000 Slovákov o svojom ochorení nevie. Epidemické až pandemické proporcie nadobúda diabetes mellitus (DM) 2. typu v dôsledku celosvetovo narastajúcej prevalencie nadhmotnosti a obezity (ako v dospelých, tak aj v detskej a adolescentnej populácii), ako aj metabolického syndrómu. Za týmito ochoreniami sa často skrýva zoskupenie väčšieho počtu kardiometabolických rizikových faktorov, ktoré súčasne zvyšujú riziko rozvoja DM 2. typu. V popredí záujmu klinikov je tomu predchádzať preventívnymi opatreniami (redukcia hmotnosti, zvýšená pohybová aktivita, znížený kalorický príjem) a aj včasným diagnostikovaním (na úrovni hyperglykémie nalačno, resp. poruchy tolerancie glukózy). DM 2. typu je chronické, devastujúce, progredujúce ochorenie s následnými mikrovaskulárnymi a makrovaskulárnymi komplikáciami zvyšujúcimi kardiovaskulárnu a cerebrovaskulárnu morbiditu a mortalitu.

Avšak na druhej strane treba povedať, že v diabetológii za ostatných dvadsať rokov došlo k enormnej progresii nielen nových vedeckých poznatkov týkajúcich sa patofyziológie ochorenia, ale najmä noviniek týkajúcich sa liečby (nové skupiny liekov s rôznymi mechanizmami účinku, nové inzulíny), prišli aj nové aplikačné techniky, novinky v oblasti selfmonitoringu, edukácie. Myslím si, že to takto cítia ako diabetológovia, tak aj ostatní kolegovia lekári. Takže je už len na nás (diagnostika, správna liečba, edukácia, interdisciplinárna spolupráca) a na našich pacientoch (pochopenie závažnosti ochorenia, ochota spolupracovať, dodržiavať diétne, režimové a liečebné opatrenia), ako sa chopíme týchto nových možností. Okrem manažmentu glykemickkej kompenzácie sa v rámci komplexného manažmentu ochorenia venujeme aj poruchám metabolizmu lipidov sprevádzajúcich diabetes mellitus. Dnes vieme, že napriek intenzívnemu manažmentu konvenčných rizikových faktorov ostáva reziduálne riziko pre kardiovaskulárne príhody stále vysoké, u diabetikov ešte vyššie ako v nediabetickej populácii. V užšom slova zmysle predstavuje riziko vzniku kardiovaskulárných a cerebrovaskulárných príhod u vysokorizikových pacientov, ktorí dosahujú metabolickú kompenzáciu diabetes mellitus, cieľového hodnoty pre krvný tlak, ako aj v súčasnosti akceptované a platné cieľové hodnoty pre LDL-cholesterol (týchto pacientov je však relatívne nízke percento). V ovplyvňovaní reziduálneho kardiovaskulárneho rizika využijeme u diabetikov 2. typu vyššie dávky statínov, a aj kombinovanú hypolipidickú liečbu (hoci v menšej miere, ako by bolo želateľné). Snaha ovplyvniť prognózu vysokorizikových pacientov vedie k vývoju nových hypolipidemík ovplyvňujúcich aterogénne lipoproteíny i metabolizmus antiaterogénnych HDL častíc, ako aj nových liekov redukujúcich subklinický vaskulárny zápal a stabilizujúcich vulnerabilné pláty. Ďalšou oblasťou s enormným rozvojom vedomostí je obezitológia, avšak možnosti účinnej farmakoterapie ostávajú v súčasnosti obmedzené a vo svojej snahe pomôcť obéznyim pacientom pomocou účinného a najmä bezpečného antiobezitika ostávame aj na prahu 3. tisícročia viac menej bezradní. Pre dlhodobé použitie máme dnes k dispozícii iba jedno antiobezitikum (orlistat), avšak pozitívnu správou je, že mnohé nové lieky sú v štádiu klinického skúšania, resp. ich máme k dispozícii v liečbe obéznych diabetikov 2. typu (glukagón like peptid-1 – GLP-1, analógy) a dúfame, že čoskoro po vyhodnotení klinických štúdií u pacientov s metabolickým syndrómom budú k dispozícii aj pre obéznych nediabetikov. V marci 2011 bolo prvýkrát zverejnené oficiálne stanovisko IDF (International Diabetes Federation) k intervenčnej liečbe obéznych diabetikov 2. typu, podľa ktorého je bariatrická chirurgia vhodnou liečbou pacientov s BMI ≥ 35 , nedosahujúcich liečené ciele pri medikamentóznej liečbe, najmä pri prítomnosti komorbidít. Za určitých okolností sa aj diabetici 2. typu s BMI 30 – 35 môžu podrobiť bariatrickému chirurgickému výkonu.

Všetkým uvedeným témam z oblasti metabolických ochorení sa budú venovať jubilejné X. Obezitologické dni s medzinárodnou účasťou, ktoré organizuje Obezitologická sekcia Slovenskej diabetologickej spoločnosti 9. a 10. novembra 2012 vo Vyhniach a na ktoré vás srdečne pozývam.

MUDr. Fábryová Lubomíra, PhD.

členka redakčnej rady odborného časopisu VIA PRACTICA
lfabryova@metaboliklinik.sk

Via Practica

Ročník 9, 2012, číslo 5, vychádza 6-krát ročne

Dátum vydania: október 2012

Vychádza v spolupráci s:

- Slovenská spoločnosť všeobecného praktického lekárstva SLS
- Slovenská asociácia aterosklerózy

Predseda redakčnej rady:

MUDr. Ľuboš Drgoňa, CSc.

Redakčná rada:

doc. MUDr. Viliam Dobiáš, CSc.
MUDr. Ľubomíra Fábryová, PhD.
doc. MUDr. Štefan Farský, CSc., FESC
prof. MUDr. Ján Gajdošík, PhD.
prof. MUDr. Vasil' Hricák, PhD., FESC
doc. MUDr. Martin Hrubisko, PhD.
MUDr. Eva Jurgová, PhD.
doc. JUDr. MUDr. Peter Kováč, PhD.
doc. MUDr. Eva Máderová, CSc.
MUDr. Peter Marko, MPH
prof. MUDr. Peter Mitro, PhD.
MUDr. Imrich Mucska
prof. MUDr. Juraj Payer, CSc.
MUDr. Darina Sedláková, MPH
doc. MUDr. Peter Špalek, CSc.
MUDr. Boris Šteňo, PhD.
MUDr. Iveta Vaverková, MPH

Kontrola autodiagnostických testov:

MUDr. Jozef Kalužay, PhD.

Vydavateľ:

SOLEN, s. r. o., IČO 35865211

SOLEN
MEDICAL EDUCATION

Sídlo vydavateľa a adresa redakcie:

SOLEN, s.r.o., Lovinského 16, 811 04 Bratislava
fax.: 02/5465 1384
redakcia@solen.sk, www.solen.sk

Redaktorka časopisu:

Magdaléna Žiaková, 02/5465 1380, 0911 904 599,
ziakova@solen.sk

Grafická úprava, sadzba:

Ján Kopčok, kopcok@solen.sk

Obchodné oddelenie:

Renáta Kajanovičová, 02/54650647
kajanovicova@solen.sk

Predplatné na rok 2012:

Cena predplatného za 6 čísel na rok 2012 je 18 € (542,27 Sk, konverzný kurz 30,126 SKK/1 EUR).
Časopis si môžete objednať na www.solen.sk,
e-mailom: predplatne@solen.sk, faxom: 02/ 5465 1384,
tel.: 02/5465 0649.

Všetky publikované články prechádzajú recenziou.

Registrácia MK SR pod číslom EV 3578/09

ISSN 1336-4790

Časopis je indexovaný v Bibliographia Medica Slovaca (BMS).
Citácie sú spracované v CiBaMed.

Citačný index: Via pract.

Vydavateľstvo SOLEN, s.r.o., má výhradné právo na preberanie a publikáciu článkov z časopisov Interná medicína pro praxi a ďalších časopisov vydavateľstva SOLEN, s.r.o., ČR. Akákoľvek časť obsahu alebo článku nesmie byť kopírovaná alebo inak rozmnožovaná s cieľom ďalšieho šírenia akýmkoľvek spôsobom a v akejkoľvek forme bez písomného súhlasu vydavateľstva SOLEN, s.r.o., ako vlastníka autorských práv.

Vydavateľ nenesie zodpovednosť za údaje a názory autorov jednotlivých článkov či inzerátov.